

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ПЛАНУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ТЕРИТОРІЙ”
(для бакалаврів)

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2013

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна “Планування та розвиток територій” є базовою дисципліною у підготовці фахівців для ефективної діяльності у державному управлінні та місцевому самоврядуванні. Це зумовлено комплексом питань, пов’язаних з системним плануванням розвитку української державності, передусім ролі регіональних механізмів державної політики формування єдиного гуманітарного простору в Україні.

Метою вивчення курсу є поглиблене опанування планування розвитку територій у процесі забезпечення системності державної політики, зокрема планування формування єдиного гуманітарного простору в Україні та на регіональному рівні, а також ознайомлення з нормативно-правовою базою планування взаємодії органів державної влади, управління, місцевого самоврядування різних рівнів у виробленні та реалізації політики регіонального розвитку.

Програмою дисципліни передбачено вивчення сучасних моделей та шляхів планування розвитку територій в Україні і Європі, стратегій розробки державних, регіональних, відомчих, галузевих, міжгалузевих програм у різних сферах державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування.

Всебічне опанування курсу дає можливість студентам

знати:

- теоретичні і правові засади планування розвитку територій, його форми і методи для аналізу та вирішення регіональних проблем;
- основні напрями планування розвитку територій, його становлення в системі політики регіонального розвитку;
- практику планування розвитку територій, архітектурно-містобудівної діяльності, земельної, екологічної політики;

уміти

використовувати:

- категорії планування розвитку територій, сучасні методологічні підходи до формування сучасного планування у складі державної регіональної політики та політики органів місцевого самоврядування;

Підготовлено професором кафедри організації самоврядування
В. В. Омельчуком

Затверджено на засіданні кафедри організації самоврядування УВКІ МАУП
(протокол № 18 від 14.02.07)

Перезатверджено на засіданні кафедри організації самоврядування
(протокол № 9 від 26.03.10)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Омельчук В. В. Навчальна програма дисципліни “Планування та розвиток територій” (для бакалаврів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2013. — 26 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Планування та розвиток територій”, вказівки до виконання контрольної роботи, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2013
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2013

- законодавчі акти, форми і методи планування розвитку територій, регулювання земельних відносин, охорони довкілля для аналізу та вирішення регіональних проблем;
- технологію, форми й методи оперативного та стратегічного планування розвитку територій;
- як адміністративні, так і економічні важелі планування розвитку територій;

визначати:

- оптимальні шляхи планування розвитку територій та його місце в загальній системі державного та регіонального управління і місцевого самоврядування;
- ефективність існуючих форм і методів планування розвитку територій за результатами аналізу планів і програм розвитку територій, вітчизняного й зарубіжного досвіду їх реалізації в контексті європейської інтеграції, використовуючи методи порівняльного та інституційного аналізу;
- показники розвитку регіону на найближчу й віддалену перспективу на основі існуючого стану справ за умов наявних ресурсів у межах чинного правового поля шляхом зіставлення ресурсів і потреб;
- основні напрямки вдосконалення організаційно-економічних механізмів планування розвитку територій щодо забезпечення охорони навколишнього середовища регіону;
- пріоритетні напрямки розвитку регіону, застосовуючи комплексний підхід до аналізу державної політики та за результатами вивчення показників суспільного життя, використовуючи методи кореляційно-регресивного аналізу;

розробляти:

- плани, пропозиції (проекти) державних, регіональних і галузевих програм регіонального соціально-економічного та гуманітарного розвитку за результатами аналізу державної політики та стану регіону, на основі методології конструювання моделей, виходячи із ресурсного забезпечення та механізмів упровадження державно-управлінських рішень і керувати процесом планування та проектами;
- пропозиції щодо вдосконалення чинних планів регіонального розвитку на підставі визначення юридичних властивостей і на основі виявлених ознак їхньої недосконалості за результатами

вивчення й аналізу ефективності діючих документів, існуючої практики регулювання суспільних відносин;

- проекти нормативно-правових актів, спрямованих на підтримку підприємництва регіону, забезпечення функціонування господарських структур, які побудовані на різних формах власності, у регіонах на засадах конституційно-правової регламентації законодавчого та нормотворчого процесів;
- внутрішню нормативну документацію (накази, розпорядження) щодо виконання завдань міжнародних, державних, регіональних, галузевих, міжгалузевих програм і проектів регіонального розвитку на засадах конкурсного відбору виконавців (тендер, грант, конкурс) шляхом застосування методів системного аналізу;
- практичні рекомендації для органів державної влади й місцевого самоврядування щодо вибору ефективних інструментів і варіантів розвитку територій на основі методів порівняльного аналізу стану національного і регіональних ринків, ступеня відкритості, фінансової стабільності та ефективності економіки;
- механізм реалізації стратегії, стратегічний план інституції, вимоги до її програми, здійснювати при плануванні аналіз зовнішніх і внутрішніх факторів, організувати роботу груп стратегічного планування, забезпечувати єдність мети, завдань і засобів реалізації програми діяльності інституції, контролювати процес і результати реалізації програми інституції;

аналізувати:

- проблеми, ресурсний потенціал і напрямки планування розвитку територій;
- процеси планування розвитку територій та його елементів, шляхи й методи удосконалення структури його інституційного забезпечення, політико-правові проблеми планування, приймати відповідні управлінські рішення;

контролювати:

- виконання заходів планування розвитку територій, відповідної нормативно-правової бази для їх коригування в обумовлені терміни засобами адміністрування.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ПЛАНУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ТЕРИТОРІЙ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
	Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні основи планування розвитку територій
1	Сутність, об’єкт і функції планування розвитку територій
2	Цілі, завдання, критерії планування розвитку територій
3	Планування розвитку територій у політиці регіонального розвитку
4	Стратегічне планування розвитку територій
5	Проектуванням розвитку територій
	Змістовий модуль II. Організаційно-правові засади планування розвитку територій
6	Місцеві державні адміністрації у плануванні розвитку територій
7	Органи місцевого самоврядування у плануванні розвитку територій
8	Планування сталого розвитку територій
9	Маркетинг у плануванні розвитку територій
	Змістовий модуль III. Планування соціально-економічного розвитку територій
10	Планування організаційної структури управління соціально-економічним розвитком і комунікаційного забезпечення регіону
11	Планування управління трудовими ресурсами регіону
12	Бюджетне та фінансове планування регіону та регіональних підприємств
13	Планування інвестиційної діяльності регіону
14	Планування раціонального природокористування у регіоні
15	Планування забудови територій
	Змістовий модуль IV. Планування гуманітарного розвитку територій
16	Планування реалізації державної мовної політики у регіоні

1	2
17	Планування управління культурними процесами у регіоні
18	Планування політики щодо Церкви та релігійних організацій у регіоні
19	Планування інтеграції національних меншин у регіональні процеси
20	Планування взаємодії органів влади та управління у формуванні єдиного гуманітарного простору
Разом годин: 135	

ЗМІСТ
дисципліни
“ПЛАНУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ТЕРИТОРІЙ”

Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні основи планування розвитку територій

Тема 1. Сутність, об’єкт і функції планування розвитку територій

Сутність планування розвитку територій як навчальної дисципліни. Предмет планування розвитку територій. Функції планування розвитку територій. Основи теорії планування розвитку територій. Наукові основи розробки концепції планування розвитку територій.
Література [1; 3–6; 8; 9; 11; 31; 32; 34]

Тема 2. Цілі, завдання, критерії планування розвитку територій

Цілі планування розвитку територій. Завдання планування розвитку територій. Критерії ефективності та практичної значущості планування розвитку територій. Чинники, пріоритети, напрямки реалізації планування розвитку територій. Діагностика проблем планування розвитку територій. Планування як діяльність особливого типу.

Література [3–6; 11; 13; 18; 38; 40; 43]

Тема 3. Планування розвитку територій у політиці регіонального розвитку

Сутність планування управління регіоном. Організація планування управління розвитком регіону. Організаційно-правові аспекти планування регіонального управління. Пріоритети планування розвитку територій у стратегії регіонального розвитку. Централізація і децентралізація планування розвитку територій в умовах становлення Української державності. Планування регіональної політики держави та її основні компоненти. Основи стратегічного планування у виробленні державної регіональної політики. Основні методи та важелі державного регулювання планування регіонального розвитку. Розробка стратегічного плану регіональних інституцій: аналіз зовнішніх і внутрішніх факторів; визначення місії та стратегічних цілей; розробка програми інституцій; показники оцінки діяльності; фінансовий план. Впровадження стратегії. Форми та методи планування регіонального розвитку та їх еволюція.

Література [3–6; 34; 36; 45; 47; 48; 53]

Тема 4. Стратегічне планування розвитку територій

Особливості стратегічного планування розвитку територій на національному рівні в Україні. Цільове орієнтування стратегії планування розвитку територій і визначення пріоритетів. Сутність та еволюція підходів до стратегічного планування розвитку територій. Етапи стратегічного планування розвитку територій. Функції, технологія та організаційне забезпечення процесу стратегічного планування розвитку територій. Система стратегічного планування розвитку територій та її складові. Моделі системи стратегічного планування розвитку територій. Довгострокові документи стратегічного планування. Пріоритети стратегії розвитку держави у плануванні розвитку територій та їх визначення. Середньострокові документи стратегічного планування розвитку територій. Розробка програм розвитку регіонів. Розробка стратегічного плану інституції: аналіз зовнішніх і внутрішніх факторів; визначення місії та стратегічних цілей; розробка програми інституції; показники оцінки діяльності; фінансовий план. Моніторинг реалізації програм розвитку територій. Підготовка звітів про виконання програм. Форми, методи та особливості стратегічного планування регіонального розвитку. Макропропорції у плануванні.

Оцінювання (вимірювання) результатів. Організація стратегічного планування і складання стратегічного плану.

Література [3–6; 8; 9; 21; 22; 24]

Тема 5. Проектування розвитку територій

Управління плануванням. Планування в сучасних організаціях. Технологія проектування. Розробка проектів. Керівник проекту. Створення проектної команди. Виникнення проекту. Управління змістом проекту. Управління часом у проекті. Управління вартістю у проекті. Управління якістю у проекті. Управління людськими ресурсами у проекті. Управління комунікаціями у проекті. Проектні ризики й управління ризиком у проекті. Управління закупівлями у проекті. Впровадження проекту. Завершення проекту. Фінансування, кошторис і бюджет проекту.

Література [3–6; 21; 26; 30; 35; 40; 43]

Змістовий модуль II. Організаційно-правові засади планування розвитку територій

Тема 6. Місцеві державні адміністрації у плануванні розвитку територій

Планування діяльності місцевих державних адміністрацій. Перспективні (річні), поточні (квартальні), оперативні (місячні, тижневі) плани діяльності МДА. Планування діяльності ОДА. Планування діяльності РДА. Повноваження та функції місцевих органів виконавчої влади у плануванні розвитку територій. Кадрове та фінансове забезпечення планування розвитку територій. Планування вдосконалення організаційно-функціональної структури місцевих органів виконавчої влади в Україні. Характеристика внутрішнього стану органу влади. Стратегія євроінтеграції України і планування діяльності державних інституцій.

Література [3–6; 17; 18; 25; 36]

Тема 7. Органи місцевого самоврядування у плануванні розвитку територій

Планування діяльності ОМС. Планування діяльності обласних, міських, районних, районних у містах рад. Перспективні (річні), поточні (квартальні), оперативні (місячні, тижневі) плани діяльності

ОМС. Формування планів і проектів ОМС. Завдання та повноваження ОМС у плануванні розвитку територій. Функції та організаційна структура ОМС у плануванні розвитку територій, виконавчих органів рад у плануванні розвитку територій. Кадрове, матеріальне та фінансове забезпечення діяльності ОМС щодо планування розвитку територій. Організація роботи планувальної та проєктувальної діяльності органів і посадових осіб.

Література [3–6; 20; 22; 36; 37; 51]

Тема 8. Планування сталого розвитку територій

Планування сталого розвитку регіону. Оцінка та критерії сталості розвитку регіону у плануванні розвитку територій. Комплексність оцінки сталості розвитку регіону. Планування розвитку територій у системі територіального розміщення продуктивних сил України. Планування та спеціалізація регіонів України. Планування регіональної соціально-економічної політики у регіонах і вирівнювання соціально-економічного розвитку регіонів.

Література [12–14; 49; 52; 53]

Тема 9. Маркетинг у плануванні розвитку територій

Планування регіональних ринків. Планування формування інфраструктури регіонального ринку та механізми коригування. Маркетингова інформація у плануванні розвитку територій. Регіональний маркетинг і маркетинг муніципальних послуг у плануванні політики регіонального розвитку. Планування індексів економічної діяльності.

Література [3–6; 41; 42; 45]

Змістовий модуль III. Планування соціально-економічного розвитку територій

Тема 10. Планування організаційної структури управління соціально-економічним розвитком і комунікаційного забезпечення регіону

Організаційно-правові засади планування управління соціально-економічним розвитком регіону. Планування розвитку міської та регіональної інфраструктури територій. Планування виробничої інфраструктури регіону (міста, території). Планування соціальної

інфраструктури та житлової політики в населених пунктах (містах). Планування розвитку транспортної інфраструктури регіону. Планування наукової інфраструктури регіону. Планування соціально-економічної інфраструктури комунікаційного комплексу регіону.

Планування управління соціально-економічними відносинами у сфері комунікацій. Планування політики економічного зростання у сфері надання громадських послуг. Засади планування соціально-економічної інфраструктури комунікаційного комплексу. Планування управління, облаштування інфраструктури, підвищення продуктивності системи. Базові положення планування управління соціально-економічними відносинами у сфері комунікаційних послуг регіону. Обґрунтування планування стратегій розвитку комунікаційної системи міста та регіону. Практичні аспекти реалізації планування політики економічного зростання у сфері надання громадських послуг. Структурні перетворення у взаємовідносинах МС з підприємствами та організаціями комунікаційного обслуговування.

Література [3–6; 42; 43; 49]

Тема 11. Планування управління трудовими ресурсами регіону

Основні методи державного регулювання планування регіонального розвитку. Важелі державного регулювання планування розвитку територій. Облік і контроль у плануванні розвитку територій.

Планування управління трудовими ресурсами регіону та сучасні тенденції їх розвитку. Регіональні особливості планування відтворення трудових ресурсів у період ринкових трансформацій економіки. Методи оцінки у плануванні використання трудових ресурсів регіону. Системний підхід до планування управління трудовими ресурсами регіону. Проблеми ефективного планування використання трудових ресурсів регіону.

Література [3–6; 13; 17; 52]

Тема 12. Бюджетне та фінансове планування регіону та регіональних підприємств

Планування бюджетних ресурсів регіону (бюджетне планування). Концептуальні засади планування формування місцевих бюджетів. Принципи планування формування дохідної частини бюджетів регіонів. Планування видатків. Міжбюджетні трансферти у бюджет-

ному плануванні. Планування фінансових ресурсів регіональних підприємств і фінансів місцевих органів влади. Планування доходів і видатків місцевих бюджетів. Повноваження міських органів влади та управління у сфері планування бюджету та фінансів. Планування фінансово-кредитних ресурсів ОМС. Фінансовий аналіз ресурсів регіону у плануванні розвитку територій.

Література [3–6; 13; 16; 17; 45]

Тема 13. Планування інвестиційної діяльності регіону

Планування залучення інвестицій у розвиток регіону. Планування і прогнозування видів інвестиційних ризиків і методи їх оцінки. Планування заходів підвищення інвестиційної привабливості та інвестиційного рейтингу регіону. Формування регіональних інвестиційних програм і планів. Планування системної регіональної інвестиційної політики. Планування інвестиційної діяльності. Планування розвитку депресивних регіонів і механізмів інвестування в їх розвиток. Планування діяльності спеціальних (вільних) економічних зон.

Література [3–6; 30; 53–56]

Тема 14. Планування раціонального природокористування у регіоні

Планування регіональної екологічної політики. Нормативно-правові засади охорони навколишнього середовища і раціонального природокористування. Планування форм і методів ефективного природокористування регіону. Планування системи екологічної безпеки регіону. Планування запровадження енерго- та ресурсозберігаючих технологій.

Література [3–6; 7; 12; 21]

Тема 15. Планування забудови територій

Поняття, зміст та основи планування у використанні та забудові територій. Планування містобудівної діяльності. Планування забудови територій. Принципи планування забудови територій і містобудівної діяльності. Стратегічне планування забудови територій. Державне регулювання у сфері містобудування. Сучасні підходи до розробки та реалізації програми приватизації земель. Методи та механізми платного використання міських земель.

Планування земельної політики в Україні та її регіональні особливості. Планування земельного ринку. Земельний кадастр у плануванні розвитку територій. Розробка генеральних планів. Зонінг. Планування земельних відносин у населених пунктах. Оцінка землі. Види документів, які регулюють розвиток населених пунктів. Система земельно-реєстраційних заходів. Принципи планування використання землі. Організаційно-інформаційне забезпечення планування управління земельними ресурсами регіону.

Література [3–6; 48; 49]

Змістовий модуль IV. Планування гуманітарного розвитку територій

Тема 16. Планування реалізації державної мовної політики у регіоні

Планування управління освітою у регіоні. Планування гуманізації та гуманітаризації освітнянського процесу в регіоні. Планування фінансового і кадрового забезпечення державної освітнянської політики на регіональному рівні. Планування заходів реалізації державної мовної політики в інформаційному просторі регіону. Шляхи оптимізації планування вироблення та реалізації регіональної освітнянської політики.

Література [2–4; 10; 16; 19; 31–33; 46]

Тема 17. Планування управління культурними процесами в регіоні

Планування культурної інфраструктури та її розвитку. Нормативно-правове, кадрове фінансове забезпечення планування культурних процесів у регіоні. Регіональні особливості культурних процесів у планування регіонального розвитку України. Формування регіональних культурних програм, планів і проектів. Планування програм охорони національної культурної спадщини України у регіоні.

Література [3–6; 10; 17; 18; 33; 38; 39; 46]

Тема 18. Планування політики щодо Церкви та релігійних організацій у регіоні

Взаємодія органів державної влади, регіонального управління, місцевого самоврядування та самоорганізації населення у плану-

ванні діяльності щодо Церкви. Розробка планів, проектів і програм діяльності щодо Церкви та релігійних організацій у регіоні. Нормативно-правова база планувальної діяльності у конфесійній політиці. Планування спільної діяльності органів влади з УПЦ, УАПЦ, УПЦ-КП, УГКЦ у регіонах. Планування розв'язання проблеми Помісної Православної Соборної Церкви. Церква та релігійні організації у плануванні культурно-духовного життя регіону.

Література [3–6; 15; 17–19]

Тема 19. Планування інтеграції національних меншин у регіональні процеси

Планування репатріації та адаптації. Взаємодія органів державної влади з представницькими органами національних меншин у плануванні управління інтеграцією національних меншин у регіоні. Планування участі національних меншин у соціальному та політичному житті регіону. Планування залучення національних меншин до культурних процесів регіону. Регіональні етнічні особливості у плануванні регіонального розвитку. Планування управління адаптацією національних меншин в українські соціокультурні процеси в Автономній Республіці Крим. Планування загальнодержавних і регіональних адаптаційних програм.

Література [2–4; 10; 15; 16; 30; 34; 36]

Тема 20. Планування взаємодії органів влади та управління у формуванні єдиного гуманітарного простору

Планування взаємодії органів державної влади, регіонального управління, місцевого самоврядування та самоорганізації населення у забезпеченні реалізації програм регіонального розвитку. Планування взаємодії центральних і місцевих органів виконавчої влади з органами місцевого самоврядування при формуванні єдиного гуманітарного простору в Україні та її регіональні особливості. Забезпечення планування у системі органів влади та управління (концептуальне, кадрове, фінансове, організаційно-функціональне). Порядок реалізації та коригування проектів.

Література [3–6; 17; 18; 31–33; 36]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Відповідно до навчального плану студенти (слухачі) виконують контрольну роботу. Номер варіанта контрольної роботи студент визначає самостійно за останньою цифрою номера своєї залікової книжки.

Контрольна робота виконується на аркушах паперу формату А4 обсягом щонайменше 15 сторінок друкованого тексту (Times New Roman, 14). Для чіткого та послідовного викладу матеріалу необхідно скласти план контрольної роботи, який має містити:

вступ (обсягом до 2 сторінок) — висвітлюються суть і значення теми;

основну частину — розкривається зміст питань теми роботи, наводяться зауваження;

висновки — підсумовується зібраний матеріал і наводяться пропозиції;

список використаних джерел — література, на яку даються посилання в тексті.

Контрольна робота оформлюється відповідно до методичних вимог: титульна сторінка, де вказується тема роботи, прізвище та ім'я виконавця, його група та навчальний структурний підрозділ (інститут, кафедра), дата виконання, підпис виконавця.

У встановлений термін робота подається для перевірки на кафедру. До заліку студент допускається, якщо контрольну роботу оцінено позитивно.

У ході написання контрольної роботи студент має використовувати вітчизняні та зарубіжні інформаційні матеріали, самостійно добирати документальну та фактографічну інформацію, здійснювати систематизацію та узагальнення даних, виявляти ключові моменти, використовувати електронну пошту та телеконференції, застосовуючи методи пошуку в мережі Інтернет. У випадку необхідності слід проводити реферування документів, формуючи власні погляди на явища, події та процеси.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Сутність планування розвитку територій.
2. Об'єкт і функції планування розвитку територій.
3. Цілі планування розвитку територій.
4. Завдання та критерії планування розвитку територій.

5. Планування розвитку територій у політиці регіонального розвитку.
6. Планування адміністративно-територіальних реформ в Україні.
7. Планування динаміки регіонального розвитку.
8. Стратегічне планування регіонального розвитку.
9. Роль планування розвитку територій в Україні та зарубіжних країнах.
10. Централізація і децентралізація у плануванні розвитку територій.
11. Планування територіальної організації влади в Україні.
12. Планування реалізації державної мовної політики у регіоні та його особливості.
13. Планування управління культурними процесами у регіоні.
14. Планування участі Церкви та релігійних організацій у регіональних гуманітарних процесах.
15. Планування управління міжетнічною інтеграцією у регіональному розвитку.
16. Взаємодія органів державної влади та місцевого самоврядування у плануванні реалізації державної політики формування єдиного гуманітарного простору.
17. Сучасні механізми і методи планування залучення кредитних та інвестиційних ресурсів в економіку регіону.
18. Планування регіональної екологічної політики.
19. Планування бюджетних ресурсів регіону.
20. Планування дохідної та витратної статей бюджету регіону.
21. Планування сталості розвитку регіону.
22. Організаційно-правові засади планування управління соціально-економічним розвитком регіону.
23. Планування розвитку виробничої інфраструктури регіону (міста, території).
24. Планування соціальної інфраструктури населених пунктів та її розвитку.
25. Планування розвитку транспортної інфраструктури регіону.
26. Планування регіональної житлової політики.
27. Планування наукової інфраструктури регіону.
28. Планування соціально-економічної інфраструктури комунікаційного комплексу регіону.
29. Планування земельної політики в регіоні.
30. Планування відтворення трудових ресурсів регіонів.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Сутність планування розвитку територій.
2. Критерії та показники динаміки планування розвитку територій.
3. Цілі планування розвитку територій.
4. Сучасні механізми й методи планування залучення кредитних та інвестиційних ресурсів в економіку регіону.
5. Планування формування та виконання місцевих бюджетів і фінансів.
6. Особливості планування розвитку територій на сучасному етапі розвитку України.
7. Категорії планування та сучасні методологічні підходи до планування політики регіонального розвитку.
8. Основні складові планування комунікаційного забезпечення регіонів.
9. Особливості планування розвитку регіональної інфраструктури.
10. Поясніть необхідність планування збалансованої місцевої фінансово-бюджетної політики як складової сталого регіонального розвитку.
11. Сутність сучасних механізмів і методів планування процесу залучення кредитних та інвестиційних ресурсів в економіку регіону.
12. Охарактеризуйте переваги планування податкової бази та кредитоспроможності ОМС і місцевих органів виконавчої влади, регіональних накопичень і фінансових ринків.
13. Сутність планування розвитку інфраструктури населених пунктів регіону.
14. Перспективні напрями планування у сфері регулювання земельних відносин у регіоні.
15. Базові принципи планування регіонального розвитку.
16. Фактори впливу на планування соціально-економічного становища регіону, його ресурсного потенціалу в системі територіального розміщення продуктивних сил України.
17. Системний підхід при визначенні стратегії планування розвитку комунікаційної системи.
18. Механізми й методи планування управління економікою регіону відповідно до завдань економічної реформи.
19. Основні напрямки стратегічного планування державної регіональної політики.

20. Основні напрямки дослідження планування політики регіонального розвитку.
21. Методи визначення ефективності планування регіонального розвитку.
22. Особливості планування управління трудовими ресурсами регіону.
23. Охарактеризуйте стан нормативно-правової бази планування регіонального розвитку та шляхи її вдосконалення.
24. Причини та місце планування у розвитку житлово-комунального господарства регіону.
25. Пріоритетні напрямки планування використання бюджетних ресурсів.
26. Технологія, форми й методи стратегічного та оперативного планування розвитку регіону.
27. Планування залучення додаткових коштів для вирішення нагальних і перспективних проблем розвитку регіону.
28. Планування політико-правового управління регіоном.
29. Планування кредитних ризиків регіону.
30. Основні напрями планування реформування адміністративно-територіальної системи в сучасній Україні.
31. Охарактеризуйте плани, проекти та програми розвитку регіону на найближчу й віддалену перспективу на основі існуючого стану справ за умов наявних ресурсів шляхом порівняння ресурсів і потреб.
32. Проблема планування запровадження енерго- та ресурсозберігаючих технологій у регіонах та основні напрямки вдосконалення механізмів охорони навколишнього середовища.
33. Порівняйте планування доходів і видатків місцевих бюджетів.
34. Сутність планування фінансово-кредитних ресурсів регіону.
35. Зміст планування регіональних інвестиційних програм.
36. Основні напрямки планування стратегії регіонального розвитку.
37. Підготуйте пропозиції щодо планування збалансованої регіональної фінансово-бюджетної політики.
38. Охарактеризуйте планування комунікативного забезпечення регіону.
39. Розробка стратегій економічного розвитку регіону.
40. Сутність планування реформування інфраструктури регіону.
41. Планування місцевих фінансів у зарубіжних країнах.
42. Напрями планування основних характеристик трудових ресурсів регіону.
43. Порядок підготовки внутрішньої нормативної документації щодо планування програм і проектів регіонального розвитку.
44. Особливості планування управління трудовими ресурсами регіону.
45. Складові підготовки планів, програм і проектів для органів державної влади й місцевого самоврядування щодо вибору ефективних інструментів і варіантів регіонального розвитку.
46. Особливості планування розвитку транспортної інфраструктури регіону.
47. Сутність планування регіональної житлової політики.
48. Основні риси планування процесу інтеграції національних меншин у регіональні гуманітарні процеси.
49. Особливості планування взаємодії органів державної влади та місцевого самоврядування з Церквою та релігійними організаціями в регіоні.
50. Планування основних та альтернативних джерел поповнення місцевих бюджетів, пріоритетних напрямів використання бюджетних ресурсів.
51. Планування управління соціально-економічними відносинами та інфраструктурою комунікаційного забезпечення територій.
52. Сучасні тенденції планування розвитку трудових ресурсів регіону.
53. Досягнення збалансованості у плануванні фінансово-інвестиційних ресурсів регіону.
54. Регіональні особливості планування основних та альтернативних джерел поповнення місцевих бюджетів.
55. Значення планування соціальної інфраструктури населених пунктів у розвитку регіону.
56. Значення планування місцевих фінансів в економічній системі держави.
57. Основні принципи та перспективи планування ефективного використання трудових ресурсів регіону.
58. Механізми діагностики основних проблем реалізації державної мовної політики у регіоні та планування шляхів їх подолання.
59. Сутність типової моделі процесу планування регіонального розвитку.

60. Особливості використання наукової інфраструктури регіону та її значущість у плануванні розвитку територій.
61. Концептуальні засади створення нової національної системи планування розвитку територій.
62. Основні підходи до формування стратегій регіонального розвитку.
63. Європейський досвід співпраці органів державної влади та ОМС у плануванні розвитку територій.
64. Що розуміється під стратифікацією регіонального простору?
65. Проаналізуйте картографічний метод планування.
66. Значення зонінгу у плануванні.
67. Охарактеризуйте зонування території.
68. Сутність індикативного планування.
69. Зміст директивного планування.
70. Роль екоаудиту у плануванні розвитку територій.
71. Проаналізуйте комплексну безпеку території.
72. Програмне планування розвитку територій.
73. Значення інженерної інфраструктури у плануванні розвитку територій.
74. Програми економічного і соціального розвитку регіонів.
75. Оцініть внутрішнє середовище організації.
76. Основні ознаки бюджету розвитку.
77. Розкрийте місцевий бюджет.
78. Оцініть балансовий метод планування.
79. Особливості Державної стратегії регіонального розвитку.
80. Визначте бенчмаркінг.
81. Структура Генерального плану розвитку міста.
82. Аналіз ефективності планування розвитку територій.
83. Пропорції відтворювання.
84. Оцініть SWOT-аналіз.
85. Розкрийте стратегічний вибір міста.
86. Стратегічний план.
87. Стратегічне планування розвитку міста (населеного пункту).
88. Оцініть стратегічне бачення розвитку міста.
89. Можливі делеговані повноваження ОМС і місцевих органів виконавчої влади у плануванні розвитку територій.
90. Особливості ситуаційного аналізу при плануванні розвитку територій.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Адміністративно-територіальний* устрій України. Проблемні питання та можливі шляхи їх вирішення / С. О. Сивоконь, В. А. Яцюк, А. П. Заєць, О. Я. Матвіїшин та ін.; За заг. ред. В. Г. Яцуби. — К., 2003. — 321 с.
2. *Антонюк О. В.* Основи етнополітики: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. — К.: МАУП, 2005. — 432 с.
3. *Бакуменко В. Д.* Формування державно-управлінських рішень: Проблеми теорії, методології, практики. — К.: Вид-во УАДУ, 2000. — 328 с.
4. *Брайсон Д. М.* Стратегічне планування для державних і неприбуткових організацій / Пер. з англ. А. Кам'янець. — Л.: Літопис, 2004. — 352 с.
5. *Воронков А. А.* Методы анализа и оценки государственных программ в США. — М.: Наука, 1986. — 190 с.
6. *Дехтяренко Ю.* Стратегія розвитку міста: територіально-планувальний аспект // Управління сучасним містом. — 2001. — № 1–3. — С. 86–99.
7. *Європейська* хартія місцевого самоврядування та розвиток місцевої та регіональної демократії в Україні: Наук.-практ. посіб. / Упоряд.: О. В. Бейко, А. К. Гук, В. М. Князев; За ред. М. О. Пухтинського, В. В. Толкованова. — К.: Крамар, 2003. — 396 с.
8. *Завгородній Є. В.* Стимулювання розвитку регіонів // Бюл. Дніпропетровськ. обл. управління юстиції. — 2006. — № 1. — С. 27–32.
9. *Зайченко О. П. Кузнєцова І. С. Ільчук В. П.* Регіональна політика підтримки інноваційної діяльності в малому бізнесі. — К.: НДІСЕП, 2005. — 101 с.
10. *Збірка* документів Ради Європи, ратифікованих Україною. — К.: Фенікс, 2006. — 496 с.
11. *Закон* України “Про планування і забудову територій”: станом на 14 квітня 2009 р. / Верховна Рада України. — Офіц. вид. — К.: Парлам. вид-во, 2009. — 37 с.
12. *Інформаційні* матеріали про роботу Кабінету Міністрів України за дев'ять місяців 2005 року. — 87 с.
13. *Коліушко І. Б.* Виконавча влада та проблеми адміністративної реформи в Україні. — К.: Факт, 2002. — 260 с.

14. Кононенко П. Українська освіта у світовому просторі // Освіта. – № 40 (5224). – 2006. – С. 2–7. – 11–18 жовт.
 15. Куйбіда В. С. Принципи і методи діяльності органів місцевого самоврядування. – К.: МАУП, 2004. – 432 с.
 16. Міграція населення України у 2005 році. – К.: Держкомстат. України, 2006. – 104 с.
 17. Павлов В. І. Політика регіонального розвитку в умовах ринкової трансформації (Теоретико-методологічні аспекти та механізми реалізації). – Луцьк: Надстир'я, 2000. – 580 с.
 18. Регіональне управління: Навч. посіб. / Л. М. Зайцева, С. М. Серьогін, Н. Й. Конішева, В. Є. Зайцев та ін.; За наук. ред. Л. М. Зайцевої. – Д.: ДФ УАДУ, 2000. – 240 с.
 19. Романюк С. А. Політика регіонального розвитку в Україні: сучасний стан і нові можливості. Регіональні дослідження. – К.: Вид-во УАДУ, 2001. – 112 с.
 20. Смирная В. М. Маркетинговые исследования регионального рынка образования // Зб. наук. пр. Східноукраїнського нац. ун-ту. – Луганськ: Вид-во СХУ, 2000. – С. 168–169.
 21. Стеченко Д. М. Управління регіональним розвитком: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2000. – 223 с.
 22. Стеченко Д. М. Розміщення продуктивних сил і регіоналістика: Навч. посіб. – К.: Вікар, 2002. – 374 с.
 23. Строкань Т. М. Організаційна роль житлово-комунального господарства міста в забезпеченні його благоустрою // Регіональні перспективи. – 2000. – № 5.
 24. Олійник Я. Б., Запотоцький С. П., Кононенко О. Ю. та ін. Регіональна економіка: Навч. посіб. / Ред. Я. Б. Олійник. – 2-ге вид., змін. і допов. – К.: КНТ; Вид-во Фурса С. Я., 2008. – 440 с.
 25. План дій для нового міністра: Практич. посіб. / Т. Мотренко, А. Вишневський, В. Баєв, А. Бондаренко; За заг. ред. Т. Мотренка. – К.: Центр сприяння інституційному розвитку держ. служби, 2006. – 352 с.
 26. Планування територій на місцевому рівні: Громада, Влада і Бізнес / ІРЦ “Реформування земельних відносин в Україні” / Ред.: М. С. Федорченко, О. В. Янова. – К., 2008. – 320 с.
 27. Пропозиції Верховної Ради України до основних напрямів бюджетної політики на 2007 рік // ВВР України. – 2006. – 6 жовт.
 28. Пропозиції Президенту: нова хвиля реформ. – К.: Комісія “блакитної стрічки”, 2005. – 104 с.
 29. Тертичка В. В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні. – К.: Основи, 2002. – 750 с.
 30. Харьковский Б. Т. Бережной О. Н. Методы переработки бытовых отходов города // Зб. наук. пр. Східноукраїнського нац. ун-ту. – Луганськ: Вид-во СХУ, 2000.
 31. Цветков В. В. Державне управління: основні фактори ефективності (політико-правовий аспект). – Харків: Право, 1996. – 164 с.
- Додаткова*
32. Антошкіна Л. І., Шульга Ж. О. Регіональна економіка: Навч.-метод. посіб. для студ. ВНЗ. – Донецьк: Юго-Восток, 2008. – 231 с.
 33. Бугай С. Н., Афанасьєва Л. Ф., Лисак Н. В., Макеева Т. И. Информационно-коммуникационная система государственного управления региональной политикой как составляющая “электронного правительства” // Информация, анализ, прогноз – стратегические рычаги эффективного государственного управления. Тезисы докладов / Материалы V Междунар. науч.-практ. конференции. – К.: УКРИНТЭИ, 2006. – С. 28–37.
 34. Бутирська Т. Державне будівництво: концептуальна трансформація // Зб. наук. праць НАДУ. – 2005. – Вип. 2. – С. 20–29.
 35. Вівчарик М. М. Україна від етносу до нації: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2004. – 239 с.
 36. Гакман С. Державне регулювання процесів запобігання етнополітичним конфліктам у контексті транскордонного співробітництва // Зб. наук. праць НАДУ. – 2005. – Вип. 2. – С. 166–176.
 37. Гіковата Н. К., Шумська Г. М. Регіональна економіка: конспект лекцій / Харків. нац. екон. ун-т. – Х.: ХНЕУ, 2008. – 124 с.
 38. Жук М. В. Регіональна економіка: Підручник. – К.: Академія, 2008. – 416 с.
 39. Заблоцький Б. Ф. Регіональна економіка: Навч. посіб. – Л.: Новий Світ-2000, 2008. – 545 с.
 40. Здіорук С. І. Суспільно-релігійні відносини: виклики Україні ХХІ століття. – К.: Знання України, 2005. – 552 с.
 41. Інноваційні шляхи муніципального розвитку (сучасний стан, прогнози, проекти і програми). ХІ Всеукр. муніципальні слухання, м. Бердянськ 18–20 вересня 2006 року. – К.: Логос, 2006. – 50 с.

42. *Інститути та інструменти розвитку територій. На шляху до європейських принципів* / За ред. С. Максименка. — К.: Міленіум. — 244 с.
43. *Іщенко О.* Адміністрація Президента України як інструмент державної регіональної і муніципальної політики // Президент України та державна регіональна і муніципальна політика: Зб. матеріалів та документів / За заг. ред. О. Дьоміна. — К.: Логос, 2002.
44. *Іщенко О.* Кадрове забезпечення місцевого та регіонального розвитку // Зб. наук. праць НАДУ. — 2004. — Вип. 1. — С. 3–13.
45. *Кальниць Ю.* Інституціональні особливості аналітичного супроводу процесів вироблення та реалізації державної політики в сучасній Україні // Вісн. Нац. академії держ. управління при Президенті України. — 2006. — Вип. 2. — К.: Вид-во НАДУ, 2006. — С. 36–43.
46. *Карий О.* Інтернет-сторінки органів місцевого самоврядування деяких міст України // Аспекти самоврядування. — 2005. — № 4 (30). — С. 28–35.
47. *Ковалевський В. В., Михайлюк О. Л., Семенов В. Ф. та ін.* Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: Підручник / Ред. В. В. Ковалевський. — 9-те вид., переробл. і допов. — К.: Знання, 2009. — 374 с.
48. *Лопушинський І.* Відродження національної свідомості та самосвідомості як першочергова місія нової української влади // Вісн. НАДУ. — 2006. — Вип. 2. — С. 376–382.
49. *Максюта А.* Удосконалення бюджетного законодавства в контексті проведення адміністративно-територіальної реформи // Матеріали наук.-практ. семінару “Реформування місцевого самоврядування в контексті конституційної реформи”. Засідання Спілки секретарів місцевих рад, 23–24 червня 2005 року, м. Бердянськ. — К., 2005.
50. *Нижник Н. Р. Машков О. А.* Системний підхід в організації державного управління. — К.: Вид-во УАДУ, 1998. — 160 с.
51. *Невелєв О. М. Данилишин Б. М.* Сталий розвиток регіону: стратегічні напрями і механізми. — К., 2002. — 127 с.
52. *Пал Л.* Аналіз державної політики / Пер з англ. І. Дзюб. — К.: Основи, 1999.
53. *Плющ Р. М.* Формування структури місцевого самоврядування: організаційно-управлінський аспект. — Херсон: Вид-во ВАТ “ХМД”, 2006. — 396 с.
54. *Поляк О. В.* Механізми надання управлінських послуг органами влади. — Автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. наук з державного управління. — 25.00.02. — Механізми держ. упр. / Львів. ін-т держ. упр. НАДУ. — Львів, 2006. — 20 с.
55. *Президент України та державна регіональна і муніципальна політика: Зб. матеріалів та документів* / За заг. ред. О. Дьоміна. — К.: Логос, 2002. — 236 с.
56. *Проблеми децентралізації: національний та міжнародний досвід: Зб. матеріалів та документів* / Наук. ред. М. Пухтинський. — К.: Атака, 2006.
57. *Проблеми залучення молоді до процесу прийняття рішень на місцевому і регіональному рівнях: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції 15–16 грудня 2005 р.* / Ред. кол. І. Д. Бех (гол. ред.) та ін. — Тернопіль: Тернограф, 2006.
58. *Пухтинський М.* Концептуальні підходи до перспектив місцевого і регіонального розвитку // Президент України та державна регіональна і муніципальна політика: Зб. матеріалів та документів / За заг. ред. О. Дьоміна. — К.: Логос, 2002.
59. *Регіональна економіка: Підруч. для студ. всіх напрямів галузі знань “Економіка і підприємництво” вищих навч. закл. освіти III–IV рівнів акредитації* / Тернопіль. нац. екон. ун-т / Ред. Є. П. Качан. — Тернопіль: ТНЕУ, 2009. — 664 с.
60. *Реформа для людини: Зб. матеріалів про шляхи реалізації адміністративно-територіальної реформи в Україні* / Ред. А. А. Москалюк. — К., 2005. — 238 с.
61. *Соціальна заштита населення: Сб. материалов по вопросам разработки и реализации инновационной стратегии эффективного предоставления социальной помощи и услуг населению Донецкой области.* — Донецк, 2004–2006. — 89 с.
62. *Тараненко І. В., Дашевська О. В., Яременко С. С., Литвиненко О. Г.* Регіональна економіка: Посіб. для самост. роботи та практ. занять: робочий зошит / Дніпропетровськ. ун-т економіки та права. — Д.: ДУЕП, 2009. — 216 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Планування розвитку територій”	6
Зміст дисципліни “Планування розвитку територій”	7
Вказівки до виконання контрольної роботи.....	15
Теми котрольних робіт	15
Питання для самоконтролю	17
Список літератури.....	21

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. В. Лебідь*
Комп’ютерне верстання *А. П. Нечипорук*

Зам. № ВКЦ-4973

Формат 60 84/₁₆. Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний. Наклад 30 пр.
Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП
ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX
*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*